

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СТОМАТОЛОГІЇ ТА
ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра стоматології післядипломної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. директора навчально-наукового
інституту стоматології та
лабораторної медицини
_____ Євген КОСТЕНКО
«01» вересня 2025 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з циклу спеціалізації

«Ортопедична стоматологія»

Галузь знань 22 “Охорона здоров'я”
Спеціальність 221 “Стоматологія”

Робоча програма циклу спеціалізації за фахом «Ортопедична стоматологія» галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальність 221 “Стоматологія”.

Розробники: Потапчук А. М., д.мед.н., професор, завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти, Русин В.В. – доцент кафедри стоматології післядипломної освіти, Рак Ю.В. – старший викладач кафедри стоматології післядипломної освіти, Мошак Ю.В. – асистент кафедри стоматології післядипломної освіти, Шеверя С.М. – старший викладач кафедри стоматології післядипломної освіти, Криванич А.В. – асистент кафедри стоматології післядипломної освіти, Ізмайлов О.В. – асистент кафедри стоматології післядипломної освіти.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри стоматології післядипломної освіти

Протокол від “26” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри _____ Анатолій ПОТАПЧУК

Робоча програма схвалена на засіданні науково-методичної комісії навчально-наукового інституту стоматології та лабораторної медицини ДВНЗ “Ужгородський національний університет”

Протокол від “01” вересня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії
навчально-наукового інституту
стоматології та лабораторної медицини _____ Оксана КЛІТИНСЬКА

“01” вересня 2025 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною метою навчання на циклі спеціалізації з ортопедичної стоматології є надбання лікарем спеціальності стоматолога-ортопеда, передбаченої номенклатурою лікарських спеціальностей, затверджених наказом МОЗ України.

Контингент: лікарі-стоматологи, які закінчили інтернатуру за однією із спеціальностей стоматологічного профілю і змінюють спеціальність. Навчання проводять за програмою, яка включає окремі курси, на базі яких розроблений конкретний навчальний план циклу спеціалізації з ортопедичної стоматології. Додатковими програмами передбачено вивчення питань, невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина, організації невідкладної допомоги, туберкульозу, радіаційної медицини, СНІДу та організації його запобігання, епідеміології інфекційних хвороб.

Система навчання передбачає: лекційний курс, практичні та семінарські заняття.

Крім цього, програмою також передбачено базовий, рубіжний та заключний контроль. Іспит складається з трьох етапів: здача практичної частини (опанування практичними навичками), заключний комп'ютерний контроль та теоретична частина у вигляді співбесіди.

Тривалість навчання на циклі - 3 місяці, що дає змогу повністю оволодіти матеріалом і практичними навичками з обраної спеціальності.

Для складання іспиту на циклі спеціалізації використовують комп'ютерну атестаційну програму, затверджену МОЗ України.

Слухачі, які успішно засвоїли програму та склали іспит, одержують сертифікат встановленого зразка про присвоєння звання лікаря-спеціаліста за фахом «Ортопедична стоматологія».

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

циклу спеціалізації з фаху «Ортопедична стоматологія»

Тривалість навчання: 4 місяці (624 год.).

Мета навчання на циклі: придбання спеціальних теоретичних знань, практичних умінь та професійних навиків, необхідних для самостійної роботи лікаря стоматолога-ортопеда.

Контингент: лікарі, які закінчили інтернатуру за фахом «Стоматологія».

Код розділу	Назва курсу	Кількість годин			
		Лекції	Практичні заняття	Семінари	Всього
1	2	3	4	5	12
01	Організація стоматологічної ортопедичної допомоги	4	4	2	10
02	Морфо-функціональна анатомія зубощелепної системи.	6	12	8	26
03	Зуботехнічне матеріалознавство	6	20	10	36
04	Обстеження стоматологічного хворого та загальна підготовка до протезування.	6	20	8	34
05	Клініка і ортопедичне лікування дефектів коронок зубів	8	38	12	58
06	Ортопедичне лікування патології твердих тканин зуба штифтовими конструкціями, вкладками, частковими коронками та повними штучними коронками	8	16	10	34
07	Заміщення дефектів зубних рядів мостоподібними протезами	8	48	12	68
08	Ортопедичне лікування повної втрати зубів знімними протезами	8	16	10	34
09	Протезування при повній відсутності зубів.	8	34	10	52
10	Основні принципи комплексного лікування захворювань пародонту.	4	16	6	26
11	Патологічна стертість зубів	4	16	6	22

	та ортопедичне лікування захворювань скронево-нижньощелепного суглоба				
12	Ортопедичні методи лікування переломів щелеп та їх наслідків	6	44	10	60
13	Невідкладні стани в ортопедичній стоматології	6	10	6	22
14	Основні принципи ортопедичного лікування дефектів зубних рядів з використанням імплантатів	4	18	8	30
	Іспит	-	-	-	6
	<i>Разом по кафедрі</i>	84	344	118	552
ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ					
1.	Невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина				12
	<i>Невідкладні стани та невідкладна допомога. Основні принципи медичної допомоги в стоматологічній практиці за стандартами Європейської Ради Реанімації.</i>				12
	Принципи та методи застосування апаратно — інструментальних методів невідкладної допомоги та реанімації хворих в амбулаторних стоматологічних умовах за стандартами Європейської Ради Реанімації. Порядок вимірювання гемодинамічних показників.				6
	Принципи та особливості проведення реанімації у дорослих та дітей				2
	Протоколи невідкладної допомоги та перелік невідкладних станів в амбулаторних				6

	стоматологічних умовах				
	<i>Особливості та принципи тактичної медичної допомоги при масових ураженнях</i>				12
	Визначені протоколи тактичної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному Етапі				2
	Організація терапевтичної, хірургічної та ортопедичної стоматологічної допомоги при надзвичайних станах				2
	Військовий протокол організації ТССС. Структуру та принципи протоколу М.А.Р.С.Н.				5
	Перелік лікарських препаратів та приладів для надання невідкладної допомоги в умовах амбулаторного стоматологічного прийому та на етапі до госпітальної медичної допомоги у військовий час.				1
	Знати принципи та методи протирадіаційної профілактики.				2
2.	Організацію стоматологічної допомоги при надзвичайних станах. Принципи та методи догоспітальної медичної допомоги.				12
3.	Проблеми ВІЛ/СНІДу в клініці ортопедичної стоматології				12
4.	Туберкульоз				6
5.	Особливо небезпечні інфекції				12
6.	Радіаційна медицина				12
	Всього за додатковими				72

	програмами				
	<i>Разом</i>				624

**ПРОГРАМА ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
ЗА ФАХОМ “ОРТОПЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ”**

РОЗДІЛ 1 Організація стоматологічної допомоги

Код			Назва розділу
розділ	Тема	Елемент	
01	00	00	Організація ортопедичної стоматологічної допомоги.
01	01	01	Історичні етапи розвитку ортопедичної стоматології в Україні.
01	01	02	Структурна різноманітність стоматологічної допомоги в Україні.
01	01	03	Сучасні тенденції розвитку стоматологічної допомоги в Україні.
01	01	04	Принципи організації роботи ортопедичного кабінету.
01	01	05	Організація роботи зубопротезної лабораторії.
01	01	06	Основні нормативні документи МОЗ України, що регулюють діяльність лікаря-стоматолога.
01	01	07	Необхідна документація ортопедичного відділення.
01	02	00	Організація роботи ортопедичного підрозділу (надання стоматологічної допомоги).
01	02	01	Санітарно-гігієнічні та протипожежні вимоги до приміщень та обладнання.
01	02	02	Сучасні методи профілактики.
01	02	03	Порядок надання ортопедичної стоматологічної допомоги.
01	02	04	Статистичний облік і звітність в ортопедичній стоматології.

РОЗДІЛ 2 Морфо-функціональна анатомія зубо-щелепної системи

Код			Назва розділу
Розділ	тема	Елемент	
1	2	3	4
02	00	00	Морфо-функціональна анатомія зубо-щелепної системи.
02	01	00	Функціональна анатомія зубощелепної системи.
02	01	01	Анатомо-морфологічна будова щелеп
02	01	02	Будова верхньої та нижньої щелепи.
02	01	03	Напрямки трансформації жуйного тиску в кістках щелеп.
02	01	04	Морфологічні структури зубів, пародонту та їх захисна роль.
02	01	05	Альвеолярні відростки, будова, форма, її зміни в залежності від терміну втрати зубів, значення для ортопедичного лікування.
02	01	06	Методи дослідження параметрів та стану кістки.
02	01	07	Зуби та зубні ряди, будова, форма, стійкість зубів та зубних рядів.
02	01	08	Будова пародонту, функція.
02	01	09	Резервні сили пародонту. Значення для ортопедичної стоматології.
02	01	10	Артикуляція, оклюзія. Основні види оклюзії.
02	01	11	Прикус. Фізіологічні та патологічні форми прикусу.
02	01	12	Захисна роль пародонту та зубів.
02	02	00	Анатомічні особливості слизової оболонки порожнини рота.
02	02	01	Будова слизової оболонки порожнини рота, її зміни з втратою зубів та з віком.
02	02	02	Податливість та рухомість слизової оболонки, значення для протезування.
02	02	03	Буферні зони за Гавриловим.
02	02	04	Класифікація податливості слизової оболонки.
02	02	05	Атрофія слизової оболонки.
02	03	01	М'язова система жувального апарату
02	03	02	Жувальні м'язи.
02	03	03	Функціональне та естетичне значення м'язової мускулатури.
02	03	04	Поняття „жувальна сила”, „жувальний тиск”, „жувальна ефективність”.
02	03	05	Абсолютна сила жувальних м'язів.

РОЗДІЛ 3. Класичне зуботехнічне матеріалознавство

Код			Назва розділу
Розділ	тема	Елемент	
1	2	3	4
03	00	00	Зуботехнічне матеріалознавство.
03	01	00	Матеріали, що застосовуються в ортопедичній стоматології. Класифікація матеріалів, їх стисла характеристика.
03	01	01	Основні та допоміжні матеріали.
03	01	02	Класифікація основних матеріалів.
03	01	03	Фізичні та хімічні властивості основних матеріалів.
03	01	04	Технологічні властивості основних матеріалів.
03	01	05	Метали та сплави в ортопедичній стоматології.
03	01	06	Сплави металів для незнімних конструкцій.
03	01	07	Пластмаси в ортопедичній стоматології.
03	01	08	Класифікація пластмас.
03	01	09	Пластмаси для базисів знімних протезів. Склад, властивості.
03	01	10	Фарфорові маси. Характеристика компонентів фарфорових мас. Класифікації фарфорових мас та технологія їх застосування.
03	02	01	Допоміжні матеріали, що застосовуються при виготовленні зубних протезів.
03	02	02	Відбиткові матеріали.
03	02	03	Воски. Класифікація. Склад, властивості, застосування.
03	02	04	Припої.
03	02	05	Легкоплавкі сплави.
03	02	06	Матеріали для обробки, шліфовки та полірування протезів.
03	02	07	Матеріали для фіксації незнімних конструкцій.
03	02	08	Техніка безпеки при роботі з зуботехнічними матеріалами.
03	02	09	Вимоги та правила зберігання матеріалів.
03	02	10	Правила роботи з пластмасами.
03	02	11	Вимоги та дотримання одягу при роботі з токсичними матеріалами.
03	02	12	Вимоги до обладнання приміщень для зберігання матеріалів.

РОЗДІЛ 4. Сучасне зуботехнічне матеріалознавство

Код			Назва розділу
Розділ	тема	Елемент	
1	2	3	4
04	01	01	Сучасна класифікація керамічних матеріалів у стоматології
04	01	02	Класифікація керамічних матеріалів
04	01	03	Аргументація вибору безметалового матеріалу
04	01	04	Огляд наукової ліктератури щодо безметалевих стоматологічних конструкцій
04	02	01	Діоксид цирконію як сучасний зуботехнічний матеріал для незнімного протезування
04	02	02	Діоксид цирконію як зуботехнічний матеріал
04	02	03	Переваги діоксиду цирконію в ортопедичній стоматології. Біосумісність
04	02	04	Огляд наукової ліктератури щодо діоксиду цирконію
04	03	01	Дисилікат літію як сучасний зуботехнічний матеріал для незнімного протезування
04	03	02	Дисилікат літію як зуботехнічний матеріал
04	03	03	Переваги дисилікату літію в ортопедичній стоматології. Біосумісність
04	03	04	Огляд наукової ліктератури щодо дисилікату літію

РОЗДІЛ 5. Обстеження стоматологічного хворого та загальна підготовка до протезування

Код			Назва розділу
Розділ	тема	елемент	
05	00	00	Обстеження хворого в клініці ортопедичної стоматології та підготовка до протезування.
05	01	00	Нозологічні форми захворювання зубощелепної системи.
05	01	01	Етапи діагностичного процесу.
05	01	02	Суб'єктивні методи обстеження стоматологічного хворого.
05	01	03	Об'єктивні методи обстеження стоматологічного хворого.
05	01	04	Рентгенологічні методи дослідження.
05	01	05	Абсолютна сила жувальних м'язів, жувальний тиск та методи їх визначення.
05	01	06	Статичні методи визначення жувальної ефективності.
05	01	07	Жувальні коефіцієнти зубів за М.І. Агаповим.
05	01	08	Жувальні коефіцієнти зубів за І.М. Оксманом.
05	01	09	Функціональні методи визначення жувальної ефективності.
05	01	10	Графічні методи реєстрації рухів нижньої щелепи і функціонального стану жувальних м'язів.
05	01	11	Мастикаціографія.
05	01	12	Електроміографічне дослідження жувальних та м'язів.
05	02	01	Складові частини діагнозу.
05	02	02	Підготовка порожнини рота до протезування.
05	02	03	Психологічна підготовка хворих перед протезуванням.
05	02	04	Загальносанаційні заходи в ротовій порожнині.
05	02	05	Терапевтична підготовка.
05	02	06	Хірургічна підготовка.
05	02	07	Ортодонтична підготовка.
05	02	08	Спеціальна ортопедична підготовка до протезування.

**РОЗДІЛ 6. Ортопедичне лікування патології твердих тканин зуба
штифтовими конструкціями, вкладками, частковими коронками та
повними штучними коронками**

Код			Назва розділу
розділ	тема	елемент	
06	01	01	Штифтові конструкції. Види.
06	01	02	Показання до застосування різних видів штифтових конструкцій. Класифікація штифтових конструкцій.
06	01	03	Вимоги до кореня та кукси зуба для штифтових конструкцій. Підготовка кукси та кореня.
06	01	04	Проблеми при протезуванні кореня зуба, що розташований нижче ясенного краю. Методи підготовки кореня до протезування. Конструкції.
06	01	05	Клініко-лабораторні етапи виготовлення штифтових конструкцій.
06	01	06	Помилки та ускладнення при виготовлення штифтових конструкцій.
06	01	07	Штифти з титану.
06	01	08	Скловолоконні та вуглепластикові штифти.
06	01	09	Штифти з оксиду цирконію.
06	01	10	Показання до використання стандартних штифтів.
06	02	00	Дефекти твердих тканин коронок зубів. Етіологічні фактори, що призводять до порушення анатомічної форми зубів.
06	02	01	Клініко-лабораторні етапи виготовлення вкладок і неповних штучних коронок.
06	02	02	Класифікації дефектів коронкової частини зуба. Ступінь зруйнованості поверхні зуба (Мілікевич).
06	02	03	Показання та протипоказання до виготовлення вкладок різних конструкцій. Методи виготовлення вкладок.
06	02	04	Особливості препарування зубів для вкладок різних конструкцій. Зони безпеки.
06	02	05	Клініко-лабораторні етапи виготовлення вкладок різними методами.
06	02	06	Виготовлення вкладок за допомогою комп'ютерних технологій
06	03	01	Показання та протипоказання до виготовлення штучних коронок.
06	03	02	Показання та протипоказання до застосування металопластмасових, металокерамічних і металополімерних коронок.

06	03	03	Особливості препарування зубів під дані види коронок.
06	03	04	Вимоги до опорного зуба. Техніка препарування опірною зуба. Фінішна лінія препарування. Уступи
06	04	01	Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних коронок, особливості.
06	04	02	Вимоги до фіксуючих матеріалів.
06	04	03	Переваги та недоліки металопластмасових, металокерамічних і металополімерних коронок.

РОЗДІЛ 7. Заміщення дефектів зубних рядів мостоподібними протезами

Код			Назва розділу
розділ	тема	елемент	
1	2	3	4
08	00	00	Клініка й ортопедичне лікування часткових дефектів зубних рядів незнімними конструкціями зубних протезів.
08	01	01	Складові частини мостовидного протезу.
08	01	02	Вимоги до опорних елементів мостовидного протезу.
08	01	03	Вимоги до проміжної частини мостовидного протезу.
08	01	04	Біомеханіка мостоподібних протезів.
08	01	05	Клінічні етапи протезування.
08	01	06	Лабораторні етапи виготовлення протезів.
08	01	07	Показання та протипоказання до використання мостоподібних протезів.
08	01	08	Визначення кольору протезу.
08	02	01	Металокерамічні мостоподібні протези.
08	02	02	Показання та протипоказання до виготовлення металокерамічних протезів.
08	02	03	Особливості вибору та підготовка опорних зубів. Препарування зубів, форма кукси, уступу.
08	02	04	Лабораторні етапи виготовлення металокерамічних протезів.
08	02	05	Перевірка, припасування та корекція виготовлених протезів.
08	02	06	Підготовка та фіксація протезів.
08	02	07	Переваги та недоліки металокерамічних протезів.
08	03	01	Мостоподібні протези з діоксиду циркону.
08	03	02	Показання та протипоказання до використання діоксиду циркону.
08	03	03	Переваги та недоліки мостоподібних протезів діоксиду циркону.

РОЗДІЛ 8. Заміщення дефектів зубних рядів частковими знімними протезами

Код			Назва розділу
розділ	тема	елемент	
1	2	3	4
08	01	01	Показання до виготовлення часткових знімних протезів.
08	01	02	Складові частини часткових знімних протезів.
08	01	03	Вибір методів фіксації часткових знімних протезів.
08	01	04	Перевірка конструкції часткових знімних протезів. Здача протезів і їх корекція. Правила користування протезами та догляд за ними.
08	02	00	Заміщення дефектів зубних рядів бюгельними протезами.
08	02	01	Показання до протезування бюгельними протезами.
08	02	02	Складові частини бюгельного протезу, їх характеристика та призначення.
08	02	03	Заміщення дефектів зубних рядів бюгельними протезами. Види елементів фіксації бюгельних протезів.
08	02	04	Види фіксуючих елементів бюгельних протезів.
08	02	05	Біомеханіка бюгельного протеза.
08	02	06	Клініко-лабораторні етапи виготовлення бюгельних протезів.
08	02	07	Перевірка конструкції бюгельного протезу.
08	02	08	Корекція та здача бюгельного протезу.
08	03	01	Сучасні повні та часткові знімні протези
08	03	02	Застосування ацеталових протезів
08	03	03	Застосування нейлонових протезів
08	03	04	Огляд інноваційних матеріалів РЕЕК, Trinia
08	03	05	Знімні протези з фіксацією на дентальних імплантатах

РОЗДІЛ 9. Протезування при повній відсутності зубів

Код			Назва розділу
Розділ	тема	Елемент	
1	2	3	4
09	01	00	Ортопедичне лікування повної втрати зубів знімними протезами.
09	01	01	Клініка, діагностика при повній відсутності зубів.
09	01	02	Анатомо-топографічні та функціональні зміни в зубощелепній системі при повній відсутності зубів.
09	01	03	Методи обстеження та діагностика стану зубощелепної системи при повній відсутності зубів.
09	01	04	Класифікація беззубих щелеп.
09	01	05	Особливості стану протезного ложа при повній відсутності зубів.
09	01	06	Атрофічні процеси при повній відсутності зубів.
09	01	07	Класифікація атрофії слизової оболонки протезного ложа.
09	01	08	Спеціальна підготовка порожнини рота до протезування при повній відсутності зубів.
09	02	01	Особливості отримання відбитків із беззубих щелеп.
09	02	02	Класифікація функціональних відбитків.
09	02	03	Індивідуальні ложки, методи виготовлення, припасування індивідуальних ложок.
09	02	04	Особливості отримання функціональних відбитків.
09	03	01	Клінічні етапи виготовлення повних знімних протезів.
09	03	02	Лабораторні етапи виготовлення повних знімних протезів.
09	03	03	Визначення центрального співвідношення щелеп при повній відсутності зубів. Особливості та методи визначення.
09	03	04	Адаптація до повних знімних протезів.
09	03	05	Особливості постановки зубів при різних співвідношеннях щелеп.
09	03	06	Механізми адаптації до повних знімних протезів.
09	03	07	Перевірка конструкції повного знімного протезу.
09	03	08	Клінічні етапи здачі повного знімного протезу.
09	03	09	Перевірка фіксації повного знімного протезу.

**РОЗДІЛ 10. Основні принципи комплексного лікування
захворювань пародонту**

Код			Назва розділу
Розділ	тема	Елемент	
10	00	00	Основні принципи комплексного лікування захворювань пародонту.
10	01	01	Лікування захворювань тканин пародонту із використання тимчасових шин.
10	01	02	Вимоги до тимчасової шини.
10	01	03	Планування конструкції тимчасової шини.
10	01	04	Методи виготовлення тимчасової шини.
10	01	05	Матеріали для тимчасової шини.
10	01	06	Строки користування тимчасовими шинами.
10	01	07	Методи усунення травматичної оклюзії при захворюваннях пародонту.
10	02	01	Класифікація шин та шин-протезів.
10	02	02	Вимоги до знімних та незнімних шин і шин-протезів.
10	02	03	Показання до використання незнімних конструкцій шин.
10	02	04	Види незнімних шин.
10	02	05	Клініко-лабораторні етапи виготовлення незнімних шин.
10	02	06	Показання до використання знімних конструкцій шин.
10	02	07	Матеріали та методи виготовлення сучасних шин-протезів.
10	02	08	Вимоги до металевих каркасів металокерамічних протезів при протезуванні дефектів зубних рядів при пародонтитах.
10	02	09	Показання до використання різних шинуючих елементів в знімних шинах-протезах.
10	02	10	Показання до виготовлення незнімних шин-протезів. Особливості виготовлення.
10	02	11	Показання до виготовлення знімних шин-протезів. Особливості виготовлення.
10	02	12	Недоліки та переваги різних видів шин та шин-протезів.

**РОЗДІЛ 11. Патологічна стертість зубів та ортопедичне лікування
захворювань скронево-нижньощелепного суглоба**

Код			Назва розділу
Розділ	Тема	Елемент	
11	01	01	Патологічна стертість зубів. Клініка. Етіологія. Класифікація.
11	01	02	Зміни в зубних рядах і пародонті при патологічній стертості зубів.
11	01	03	Клінічна картина різних форм патологічного стирання.
11	01	04	Діагностика.
11	01	05	Ортопедичне лікування патологічної стертості зубів.
11	01	06	Заміщення дефектів зубних рядів при патологічній стертості.
11	01	07	Помилки та ускладнення в лікуванні патологічного стирання зубів та їх виправлення. Профілактика.
11	02	01	Ортопедичне лікування захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.
11	02	02	Класифікація захворювань.
11	02	03	Синдром больової дисфункції СНЩС. Етіологія, клініка, лікування, профілактика.
11	02	04	Етіологія захворювань СНЩС.
11	02	05	Діагностика захворювань СНЩС.
11	02	06	Методи обстеження хворих.
11	02	07	Додаткові методи обстеження.
11	02	08	Сучасні методи лікування захворювань СНЩС. Ускладнення при лікуванні.
11	02	09	Сучасні ортопедичні конструкції для лікування захворювань СНЩС.
11	02	10	Особливості комплексного лікування захворювань СНЩС на сучасному етапі.

РОЗДІЛ 12. Ортопедичні методи лікування переломів щелеп та їх наслідків

Код			Назва розділу
Розділ	тема	Елемент	
1	2	3	4
12	00	00	Ортопедичні методи лікування переломів щелеп та їх наслідків.
12	01	01	Цілі, методи та завдання щелепно-лицьової ортопедії.
12	01	02	Класифікація апаратів для лікування переломів щелеп.
12	01	03	Невідкладна допомога при переломах щелеп.
12	01	04	Клініка переломів щелеп.
12	01	05	Транспортна іммобілізація щелеп при наявності зубів.
12	01	06	Техніка міжщелепного лігатурного зв'язування зубів.
12	01	07	Застосування стандартних шин
12	01	08	Лікування переломів щелеп.
12	01	09	Лікування переломів нижньої щелепи. Лікування переломів верхньої щелепи.
12	01	10	Лікування переломів щелеп зі стійким зміщенням уламків. Методи репозиції уламків, апарати.
12	01	11	Методи лікування переломів, що неправильно зрослися.
12	01	12	Етіологія, патогенез, клініка несправжнього суглоба
12	01	13	Протезування при несправжньому суглобі

РОЗДІЛ 13. Невідкладні стани в ортопедичній стоматології

Код			Назва розділу
Розділ	тема	Елемент	
13	00	00	Невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина
13	01	01	Невідкладні стани та невідкладна допомога. Основні принципи медичної допомоги в стоматологічній практиці за стандартами Європейської Ради Реанімації.
13	01	02	Принципи та методи застосування апаратно — інструментальних методів невідкладної допомоги та реанімації хворих в амбулаторних стоматологічних умовах за стандартами Європейської Ради Реанімації. Порядок вимірювання гемодинамічних показників.
13	01	03	Принципи та особливості проведення реанімації у дорослих та дітей
13	01	04	Протоколи невідкладної допомоги та перелік невідкладних станів в амбулаторних стоматологічних умовах
13	01	05	Особливості та принципи тактичної медичної допомоги при масових ураженнях
13	01	06	Військовий протокол організації ТССС. Структуру та принципи протоколу М.А.Р.С.Н.
13	01	07	Перелік лікарських препаратів та приладів для надання невідкладної допомоги в умовах амбулаторного стоматологічного прийому та на етапі до госпітальної медичної допомоги у військовий час.

РОЗДІЛ 14. Основні принципи ортопедичного лікування дефектів зубних рядів з використанням імплантатів

Код			Назва розділу
Розділ	тема	Елемент	
14	00	00	Основні принципи ортопедичного лікування дефектів зубних рядів з використанням імплантатів
14	01	01	Показання та протипоказання до лікування дефектів зубних рядів із застосуванням імплантатів.
14	01	02	Підготовка порожнини рота до ортопедичного лікування дефектів зубних рядів із використанням імплантатів. Види підготовки.
14	01	03	Класифікація імплантатів. Типи та методи імплантації.
14	01	04	Планування та вибір конструкції зубних протезів з опорою на імплантатах залежно від анатомо-топографічних особливостей дефекту зубного ряду та зубо-щелепної системи в цілому.
14	01	05	Особливості клініко-лабораторних етапів виготовлення зубних протезів з опорою на імплантатах
14	01	06	Переваги та недоліки конструкцій зубних протезів із опорою на імплантатах.
14	01	07	Особливості гігієнічного догляду за зубними протезами з опорою на імплантатах.

Загальні компетентності лікаря стоматолога-ортопеда

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Професійні компетентності лікаря стоматолога-ортопеда

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
10. Спроможність до організації та проведення лікувально-евакуаційних заходів.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.
17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.
18. Спроможність надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.
19. Спроможність проводити диференційну діагностику основних стоматологічних захворювань.
20. Спроможність удосконалення клінічного мислення під час діагностично-лікувального процесу.
21. Спроможність впровадження сучасних методів діагностики і лікування.

Лікар-стоматолог-ортопед повинен вміти:

1. Обстежити ортопедичного хворого.
2. Поставити діагноз.
3. Вміти раціонально вибрати конструкцію протезу чи апарату.
4. Проводити інструментальні дослідження ортопедичного пацієнта.
5. Отримати всі види відбитків.
6. Надати невідкладну допомогу в стоматологічному кріслі.
7. Проводити всі етапи виготовлення різних видів штучних коронок.
8. Виготовити різні види естетичних коронок.
9. Виготовити вкладку різними методами.
10. Препарувати зуб під напівкоронки.
11. Підготувати куксу для виготовлення штифтових конструкцій.
12. Виготовляти різні види штифтових зубів.
13. Провести клініко-лабораторні етапи виготовлення паяних мостоподібних протезів.
14. Провести клініко-лабораторні етапи виготовлення цільнолитих металевих мостоподібних протезів.
15. Провести клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних мостоподібних протезів.
16. Провести клініко-лабораторні етапи виготовлення мостоподібних протезів із опорою на імплантати.
17. Вміти виготовити часткові знімні протези з різними фіксуючими елементами.
18. Знати та вміти виготовити бюгельні протези з різними видами елементів фіксації.
19. Вміти виготовити повні знімні протези.
20. Знати та вміти провести ортопедичне лікування пацієнтів із захворюваннями тканин пародонту.
21. Провести всі клінічні етапи виготовлення незнімних шин.
22. Етапи виготовлення знімних шин та апаратів.
23. Вміти провести ортопедичне лікування патологічної стертості зубів.
24. Провести всі клінічні етапи виготовлення ектопротезів.
25. Провести всі клінічні етапи виготовлення щелепно-лицевих апаратів.
26. Знати та вміти надати ортопедичну допомогу пацієнтам із переломами щелеп.
27. Діагностувати:
  - непритомність;
  - травматичний шок;
  - гострий судинний колапс;
  - гостру серцеву та дихальну недостатність;
  - інсульт;

- алергічні реакції (анафілактичний шок, набряк Квінке та ін.);
- епілептичний напад.

28. Надати первинну допомогу при :

- непритомності;
- травматичному шоці;
- гострому судинному колапсі;
- гострій серцево-судинній та дихальній недостатності;
- інсульті;
- алергічних реакціях (анафілактичний шок, набряк Квінке та ін.);
- епілептичному нападі.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Біда В. І., Дорошенко О. М., Леоненко П. В., Клочан С. М., Омеляненко О. А., Радько В. І., Гурин П.О., Паливода І. І. та інші. Ортопедична стоматологія. Тестові завдання. Навчальний посібник за редакцією професора Біди В. І., Дорошенко О. М. Київ Фенікс. - 2018. 268с.
2. Біда В. І., Струк В. І., Забуга Ю. І. Патологічне стирання твердих тканин зубів та основні принципи його лікування / монографія – Чернівці “Букрек”. – 2015. - 70с.
3. Біда В. І., Біда О.В., Забуга Ю.І. Державне управління реформування охорони здоров'я. Розвиток Державного регулювання стоматологічної служби в Україні/ монографія, Київ: Синопис, 2011. – 116с.
4. Біда В. І., Клочан С. М. Заміщення дефектів зубних рядів сучасними конструкціями знімних протезів/ монографія. – Львів, 2009. - 152с.
5. Біда В.І., Павленко М.О., Біда О. В. Мостоподібні протези. – Львів.: Галдент, 2007. – 83с.
6. Быков В. Л. Тканевая инженерия слизистой оболочки полости рта / В. Л. Быков // Морфология. – 2010. – № 1. – С. 62–70.
7. Давиденко В. Ю. Бюгельне протезування: навчальний посібник / В. Ю. Давиденко, М. Я. Нідзельський, Г. М. Давиденко, В. В. Кузнецов, В. П. Чикор.– ПП «Астрая», Полтава, 2018. – с. 145.
8. Жулев Е.Н. Частичные съёмные протезы (теория, клиника и лабораторная техника): руководство для врачей /–2-е изд.,испр.// Е.Н. Жулев. – М.: МИА,2011.–418с.
9. Жулев Е. Н. Челюстно-лицевая ортопедическая стоматология: пособие для врачей: учеб. пособие для системы послевуз. проф. образования врачей / Евгений Николаевич Жулев, Сергей Дарчоевич Арутюнов, Игорь Юльевич Лебеденко. - М.: МИА, 2008. - 156 с.: фото.цв., ил. - Библиогр.: с. 155-156.
- 10.Иорданишвили А.К. Клиническая ортопедическая стоматология/ А.К. Иорданишвили. – М.:МЕДпресс-информ, 2007. –248с.
- 11.Король Д.М. Клінічні і лабораторні особливості виготовлення металокерамічних протезів: навчальний посібник // Д.М. Король, М.О. Рамусь, М.Д. Король [та ін.] . – 2017. – 125 с.
- 12.Король М.Д., Нідзельський М.Я., Король Д.М., Дорубець А.Д. «Вторинні деформації зубних рядів» // - 2 видання, виправл. – Полтава, 2016. – 111 с.
- 13.Маевски С. В. Стоматологическая гнатозиология: Нормы окклюзии и функции стоматогнатической системы // Станислав В. Маевски ; науч. ред. на рус. яз.: В.Ф. Макеев, М.М. Угрин.: пер. с пол. яз.: Оксана Заваринская. - Львов: ГалДент, 2008. - 144 с.: ил. // Majewski, Stanislaw. - Warszawa, 2007.
- 14.Нідзельський М. Я. Кросворди з ортопедичної стоматології: навчальний посібник // М. Я. Нідзельський, М. Д. Король, Н. В. Цветкова [та ін.] // . – 2019. – с. 216.

15. Нідзельський М.Я. Ортопедична стоматологія для лікарів-інтернів: навчальний посібник /М.Я. Нідзельський, Г.М. Давиденко, В.В. Кузнецов. – П.: ФОП Болотін А.В., 2016. – 358 с.
16. Нідзельський М.Я. Практикум з ортопедичної стоматології /М.Я. Нідзельський, О.А. Писаренко, Н.В. Цветкова, В.М. Соколовська. – П.: ФОП Болотін А.В., 2016.– 104 с.
17. Нідзельський М.Я. Семіологія в стоматології /М.Я. Нідзельський, Є.Г. Шиян, М.Д. Король, Н.В. Цветкова, В.В. Савченко. – Полтава: ФОП Мирон І.А. – 2017.– 188 с.
18. Нідзельський М.Я. Структура полімерних стоматологічних матеріалів в електромагнітному полі // Нідзельський М.Я., Коротецька-Зінкевич В.Л./Навчальний посібник. – Полтава, 2016. – 103 с.
19. Нідзельський М.Я., Давиденко Г.М., Кузнецов В.В. «Ортопедична стоматологія для лікарів-інтернів». – Полтава, 2015. – 285 с.
20. Нідзельський М.Я., Писаренко О.А., Соколовська В.М. [та ін.] Тлумачний термінологічний довідник із ортопедичної стоматології // – Полтава, 2015. – 265 с.
21. Нідзельський М.Я., Писаренко О.А., Цветкова Н.В. [та ін.] «Техніка прецезійного литва в ортопедичній стоматології». // – Полтава, 2014. – 113 с.
22. Нідзельський М.Я., Цветкова Н.В., Давиденко В.Ю. «Панорамна рентгендіагностика при протезуванні щелеп із різною локалізацією дефектів зубних рядів : навчальний посібник // . – Полтава, 2014. – 203 с.
23. Ортопедическая стоматология. Алгоритмы диагностики и лечения: учебное пособие /под ред. И.Ю. Лебеденко, С.Х. Каламкаровой; И. Ю. Лебеденко, А.Б. Перегудов, М.М. Антоник и др.. – М.: МИА, 2008. – 85 с.
24. Ортопедическая стоматология: учебник для студентов [обуч. по спец. 040400-Стоматология] / Николай Гаврилович Аболмасов, Николай Николаевич Аболмасов, Виктор Алексеевич Бычков, Ахмет Аль-Хаким. - 8-е изд. - М.: МЕДпресс-информ, 2011. - 510 с.: ил. - Алф. указ.: с. 505-510.
25. Предварительное лечение больных перед зубным протезированием: учебное пособие: для студентов, обучающ. по спец. 040400 - "Стоматология" / Владимир Николаевич Трезубов, Михаил Михайлович Соловьев, Л.Ю. Орехова и др; под ред. В.Н. Трезубова; СПб ГМУ. - М.: МИА, 2009. - 159 с.: ил. - Библиогр.: с. 158-159.
26. Рожко М.М., Михайлснко Т.М., Онищснко В.С. Довідник з ортопедичної стоматології / М.М. Рожко. Т.М. Михайлснко, В С.Онищенко К.: "Книга плюс". - 2004. -291с.
27. Рожко М.М. Зубопротезна техніка / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько та ін. - К.: Книга плюс. - 2006 - 543с.. 2001. - 92с.
28. Зі.Чуйко А.Н. Биомсхаиический анализ некоторых вопросов окклюзии / А.Н. Чуйко /. Стоматолог. - 2003. - X* 10. — С. 37-43.
29. Шинчуковський І.А. Показання, клінічні особливості заміщення дефектів коронок бокових зубів вкладками та технологія їх виготовлення: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд.мед.наук: 14.01.22 - Стоматологія / І.А. Шинчуковський. Нац.мед.ун-т ім. О.О. Богомольця. - К., 2006. - 20с.

30. Стош В.И., Рабинович С.А., Зорян Е.В. Руководство по анестезиологии и оказанию ПСОТЛОЖНОЙ ПОМОЩИ в стоматологии / В.И. Стош. С.А. Рабинович, Е.В. Зорян. - М.: МЕДпресс-информ.-2002.-271с.
31. Чибисова М.А., Поздняк-Чучман В.В. Цифровая рентгенография в практической стоматологии / М.А. Чибисова, В.В. Поздняк-Чучман // С.-Петербург, Институт стоматологии. 2001. - 48с.
32. Шарова Т.В., Рогожников Г.И., Сидоренко И.В. Факторы нарушения окклюзии и методы ее нормализации / Т.В. Шарова, Г.И. Рогожников. И.В. Сидоренко // П.: Феникс. I том - 227с
33. Щербаков А.А. Ортопедическая стоматология / А.А. Щербаков, Е.И. Аврилов, Трезубов (и др)]. - С.Петербург: Человек, 1997. - 568с.